

Styreprotokoll

Møtedato: 06.04.2020
Møtested: Virtuelt møterom
Møtetid: 10.00 - 13.00

Fra administrasjonen deltok avdelingsdirektørene Solveig Moen, Jann Ola Berget og Olav Berg Aasen. I tillegg deltok seksjonssjef Robert Envik fra Rettsavdelingen.

Møtedeltakere

Bård Tønder
Marianne Vollan
Rolf Selfors
Oddmund Roalkvam
Anders Brosveet
Anne Helsingeng
Marit Nybakk
Bente Fanavoll Elverum

Forfall

Sonja Irene Sjøli

Varamedlemmer

Cecilie Østensen Berglund

Administrasjonen

Direktør Sven Marius Urke
Rådgiver for direktør Gunvor Løge

Saksliste

Sakstype	Saksnr	Tittel
VE	20/041	Godkjenning av innkalling
VE	20/042	Godkjenning av protokoll
DR	20/043	Styreleder orienterer
DR	20/044	Direktøren orienterer

VE	20/045	Forslag til midlertidig endringer i retten sammensetning m.v som følge av Covid-19
DR	20/046	Eventuelt

20/041: Godkjenning av innkalling

Behandling:

Det var ingen innsigelser til innkallingen.

Vedtak:

Innkalling godkjent.

20/042: Godkjenning av protokoll

Behandling:

Godkjenning av protokoll.

Vedtak:

Protokoll fra forrige ekstraordinære møte er elektronisk godkjent og vil bli signert i neste fysiske styremøte.

20/043: Styreleder orienterer

Behandling:

Styreleder viste til forslaget til instruks for direktøren/kjøreregler som ble drøftet i forrige ekstraordinære styremøte:

1. I nåværende situasjon er det viktig at direktøren/administrasjonen gis et vidt handlingsrom for å ivareta virksomheten ved Norges domstoler.
2. Styret skal holdes orientert om vesentlige forhold, herunder være forberedt på å bli innkalt på svært kort varsel.
3. Styret skal såvidt mulig forelegges på forhånd saker som berører grunnleggende prinsipper for domstolenes virksomhet. Det samme gjelder saker som berører grunnleggende forutsetninger for domstolenes virksomhet, som for eksempel saker om ytterligere bevilgninger og andre saker som gjelder vesentlige endringer i Domstoladministrasjonens og domstolenes budsjett.

Vedtak:

Forslaget til instruks for direktøren ble enstemmig vedtatt

20/044: Direktøren orienterer**Behandling:**

Direktøren viste til utsendt orientering 5. april på e-post med vedlegg.

Kontakt med domstollederne

DA har gjennomført dialogmøter med alle domstollederne, unntatt T-13 (de største tingrettene) som gjennomføres mandag 6. april. Direktøren har ledet alle dialogene og det er positive tilbakemeldinger om initiativet. I de fleste møtene (unntatt for lagmannsrettene) har det vært rundt 15 deltakere fra domstolene pluss 3 til 5 fra DA. Møtene ble gjennomført på 2 timer hvorav 1,5 timer var avsatt til å lytte til lederne om situasjonen på hvert sted. Det viste seg å være svært nyttig for domstollederne å «snakke sammen via DA». Mange av lederne har hatt lite kontakt med hverandre (unntatt førstelagmennene) og de har løst de samme utfordringene på ulike måter. Hovedinntrykket er at domstolene stort sett har vært stengt for muntlige forhandlinger – unntatt for prioriterte saker som fengslinger, tvangsinngrep etc. Skriftlig saksavvikling har stort sett gått som normalt. Graden av nedstengning varierer og noen tingretter har forsøkt seg med saksavvikling ved hjelp av fjernmøteteknologi. Mange domstolledere ønsker mer styring fra DA for å få til felles løsninger. Mange ledere er i villrede mht. hvilken aktivitet som kan foregå på en sikker nok måte i rettslokalene.

Som del av lederstøtteprogrammet har DA også gjennomført 1 til 1 samtaler med de fleste domstollederne. Arbeidet ledes av HRK. Også dette initiativet har vært godt mottatt.

Budsjettinnspill til revidert nasjonalbudsjett

DA har formidlet til Justisdepartementet at mange domstoler ikke har utstyr til å gjennomføre rettsmøter ved hjelp av fjernmøteteknologi. På svært kort varsel ble DA oppfordret til å komme med et innspill til revidert nasjonalbudsjett for å bøte på dette. Innspillet ble lagt frem for styremedlemmene i e-post i forkant av styremøtet.

For øvrig har DA allerede mottatt de første Pc-ene for saksbehandlerne og disse distribueres nå til domstolene.

Stengte domstoler

DA mottar mange henvendelser om at domstolene ikke har vært tilgjengelige på telefon. Det er derfor sendt ut en melding om at sentralbordet bør være åpent ifra 08:30 til 15:00 hver dag.

Økt saksavvikling etter påske

Det er gått ut henvendelse til alle domstolledere om forventet økt saksavvikling den 26 mars som styret har fått i kopi. I henvendelsen ble det særlig vist til de midlertidige tilpasningene av prosessreglene og «samfunnets forventninger».

Direktørens inntrykk etter dialogene med domstollederne er at de fleste domstoler har utsatt en slik mulig økt saksavvikling til etter påske. Det blir vist til at smittevernsreglene ikke har endret seg, at mange ansatte er skeptiske til å gå på jobb, at mange dommere er i risikogruppen grunnet alder, at de ikke har hensiktsmessige lokaler og at selv mindre saker krever mye planlegging og koordinering.

Det må likevel nevnes at noen domstolledere har tatt mer aktive grep for å få til økt produksjon også før påske.

Det er uansett usikkert hvor mye produksjonen kan økes etter påske dersom det ikke kommer lettelse i smittevernsreglene. DA vil arbeide for at det kan sendes ut mer konkret veiledning mht. hva som er forsvarlig aktivitet i rettsaler av ulik størrelse.

For lagmannsrettene er det et stort behov for å redusere antall meddommere i straffesaker. Dette kom tydelig til uttrykk i dialogmøtet med førstelagmennene. Også tingrettene vil kunne avvikle mange flere saker dersom bruken av meddommere reduseres.

Restanser og saksbehandlingstid

Domstolene har så langt utsatt (omberammet) langvarige saker med mange parter/aktører til høsten. Mange mindre saker blir også utsatt, men uten at en ny dato fastsettes. Domstolene er avventende og ser an situasjonen.

Uansett må man legge til grunn at 2020 blir et kriseår med hensyn til saksavvikling og saksavviklingstid. Det vil bli svært krevende å komme tilbake til normal drift dersom denne smittesituasjonen varer frem til rettsferien, uansett om det kommer midlertidige endringer i prosessreglene som kan gjøre saksavviklingen mer smidig. Planleggingen av hvordan den situasjonen skal møtes må begynne i god tid.

Rammeavtale for innkjøp av utstyr til rettsaler og møterom

DA har i lang tid arbeidet for å få på plass en rammeavtale for teknisk utstyr til domstolene. Dette er en stor avtale med en verdi på rundt 300 mill over flere år. Avtalen er nå tildelt Kinly A/S.

Elektronisk signatur

DA – i samarbeid med ressurser i domstolene – har i det siste arbeidet iherdig for å få på plass en midlertidig løsning for elektronisk signatur for domstolene.

Etter å ha mottatt en anbefaling fra IT-avdelingen om en konkret løsning, har direktøren godkjent denne for umiddelbar bruk. Dette ble klarert med styreleder før den endelige beslutningen ble tatt. Tilbakemeldinger fra domstoler viser at dette er blitt godt mottatt, og Høyesterett har besluttet å ta løsningen i bruk fra mandag 6. april.

Endringer i konkurslovens regler om gjeldsforhandling

DA har mottatt en henvendelse om dette fra Justisdepartementet som styret har fått gjenpart av på e-post.

Anmodning om utsettelse av ikrafttredelse av arveloven

DA har sendt en ny henvendelse om utsettelse av ikrafttredelse av arveloven til Justisdepartementet. Departementet har ikke svart ennå og styret har fått kopi av henvendelsen til orientering.

Beredskap

Det er ingen endringer fra forrige styremøte, ingen flere smittetilfeller.

Det er kommet henvendelser fra domstoler som ønsker leie eksterne lokaler for avvikling av saker pga smittevernsbegrensninger i rettslokalene. Styret var enig i at dette kan være aktuelt i enkelte domstoler ut fra den situasjonen man står i, men presiserte at de sikkerhetsmessige utfordringene ved dette må vurderes nøye. Administrasjonen sender ut nærmere informasjon om muligheten for leie av eksterne lokaler.

DA får etterhvert mer kunnskap om hvordan smittevernsmyndigheter lokalt vurderer rettslokaler og det viser seg at domstolene i større grad enn antatt kan gjennomføre saker. DA har sendt ut sentral oppfordring om å kontakte smittevernmyndigheter lokalt for gjennomgang av rettslokalene.

Revidert nasjonalbudsjett (RNB)

Innspill til RNB er sendt med en forsering av satsingsforslaget for å få penger til tilrettelegging av flere digitale møter og fjernmøter. Det er bedt om 35 mill i RNB, og styret har fått kopi av oversendelsen.

Vedtak:

Til orientering og oppfølging. Når det gjelder Digital signatur er styret orientert og aksepterer denne midlertidige løsningen. Spørsmålet om skyløsning kommer opp til ny bredere diskusjon til styremøtet i juni.

20/045: Forslag til midlertidig endringer i retten sammensetning m.v som følge av Covid-19

Behandling:

Myndighetene har vedtatt strenge tiltak for å hindre og begrense risiko for spredning av Covid-19 og for å opprettholde tilstrekkelig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten. De nåværende tiltakene har store konsekvenser for domstolenes mulighet til å avholde rettsforhandlinger.

Domstoladministrasjonen og domstolene har igangsatt arbeid for å identifisere behov for regelendringer og tilpasninger som kan avhjelpe konsekvensene av Covid-19-utbruddet for domstolenes virksomhet. Direktøren la frem et utkast til høringsnotat med forslag til midlertidige lovendringer som skal bidra til at domstolene kan opprettholde sin kritiske samfunnsfunksjon under Covid-19-utbruddet.

Styret viste til at dette er en krevende vurdering, hvor flere hensyn står mot hverandre. Lekmannselementet er et viktig prinsipp som står sterkt i norsk rett. Samtidig innebærer denne krisen at et stort antall prioriterte saker er utsatt inntil videre. Det er også uklart når det vil bli mulig å gjennomføre sakene under nåværende smittevernregime. En gjennomgang med samtlige førstelagmenn samt «korona-gruppen» ved Oslo tingrett, viser at for å få til en økt avvikling av saker, er det nødvendig å redusere antall aktører i retten for å ivareta helse og sikkerhet, da det ikke foreligger tilstrekkelig antall store nok rettssaler.

Styret legger til grunn at det også er et viktig rettsprinsipp å få saker avgjort innen rimelig tid, og at dette kan ha stor velferdsmessig betydning både for tiltalte og fornærmede. Styret har derfor kommet til at det er behov for å gjøre midlertidig unntak fra nåværende bestemmelser, dog slik at det da må etableres andre mekanismer som til dels vil virke kompensierende for bortfallet av lekdommerelementet. Dette gjelder blant annet økt krav til antall stemmer for å treffe slutninger til ugunst for tiltalte i lagmannsretten, at dette for tingrettens vedkommende er samtykkebasert – uten lovnad om strafferabatt, og at det gis rett til å få oppnevnt forsvarer i et større antall saker enn det som er tilfelle per i dag.

Vedtak:

Styret fattet følgende beslutninger knyttet til utkastet til høringsnotat og forslag til lovtekst:

Midlertidige endringer i lagmannsrettens sammensetning

Domstoladministrasjonen fremmer forslag til Justisdepartementet om regelendringer som fremgår av lovutkastets § 5 alternativ 2. I alternativ 2 endres forslaget til lovteksten slik at punktum settes etter *ankes*. Direktørens forslag om alternativ 3 følges ikke opp.

Forslaget ble vedtatt mot en stemme.

Protokolltilførsel:

Styrets medlem Marit Nybakk viser til at forutsetningen for at Stortinget i 2016 sluttet seg til forslaget om å fjerne jurysystemet, var å innføre dagens ordning med legdommere. Dette for å sikre demokratisk kontroll med og tillit til domstolene, samt styrke rettssikkerheten. Nybakk stemmer derfor imot de foreslåtte reduksjonene av antall legdommere.

Nybakk er også skeptisk til forslaget til endring i tingretten, som begrenser kommunestyrenes rett til å oppnevne meddommere, noe som kan svekke den lokale demokratiske kontrollen.

Midlertidige endringer i tingrettens sammensetning

Domstoladministrasjonen fremmer forslag til Justisdepartementet om slike regelendringer som fremgår av lovutkastets §§ 2 og 3 med følgende endringer:

§ 2 annet ledd sløyfes, og henvisning til straffeprosesslovens § 96 *annet ledd nr 1*. sløyfes slik at oppdatert tekst lyder:

Tiltalte har krav på forsvarer også i saker som nevnt i straffeprosessloven § 96 annet ledd.

§ 3 er omformulert til følgende tekst:

Får en av meddommerne forfall under hovedforhandling i tingretten, kan rettens leder beslutte at hovedforhandlingen skal fortsette med bare en meddommer dersom det er forsvarlig. Avgjørelse av skyldspørsmålet til ugunst for siktede krever to stemmer.

Nytt annet ledd skal lyde: *Får begge meddommere forfall gjelder § 2 første ledd.*

Utvidelse av øvre strafferamme for pådømmelse som tilståelsessak

Domstoladministrasjonen fremmer forslag til Justisdepartementet om slik regelendring som fremgår av lovutkastets § 4.

Endringer i regler om meddommerutvalg, trekningskretser og uttrekning av meddommere til den enkelte sak

Domstoladministrasjonen fremmer forslag til Justisdepartementet om slike regelendringer som fremgår av lovutkastets §§ 6,7 og 8.

Adgang til å kombinere fjernmøte og skriftlig behandling i behandling av begrensede anker i lagmannsretten

Domstoladministrasjonen fremmer forslag til Justisdepartementet om endring i midlertidig forskrift av 27. mars 2020 nr. 459 ved tilføyelse av nytt fjerde ledd i § 4 og tilføyelse i § 4 femte ledd, som

foreslått i utkastet til høringsnotat.

Mulighet for henvisning av sivile krav i straffesak til kontoret for voldsoffererstatning

Domstoladministrasjonen ber Justisdepartementet om å se på muligheten for henvisning av sivile krav til kontoret voldsoffererstatning for de tilfeller at dette ikke kan behandles innen rimelig tid på grunn av Covid-19 situasjonen, jfr. utkastet til høringsnotatets punkt 6.

Det ble i tillegg besluttet endringer i tekst i høringsnotatet som Rettsavdelingen vil innarbeide før oversendelse til Justisdepartementet.

20/046: Eventuelt

Behandling:

Neste ordinære styremøte er 27. april. Styreleder understreket at man ikke kan utelukke at det kan komme et ekstraordinært styremøte før den tid.

Vedtak:

Til orientering.

Protokollen godkjent:

Bård Tønder
styreleder

Rolf Selfors
nestleder

Oddmund Roalkvam

Marianne Vollan

Anders Brosveet

Anne Helsingeng

Marit Nybakk

Bente F. Elverum

Sett:

Sonja Sjøli